

ความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลที่อยู่นอกโครงการโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบท

เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน

นางสาวจรรุวรรณ วัฒนกุล

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสารคดีศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๖

ISBN - 974 - 562 - 744 - 5

008476

OPINIONS OF TAMBOL SECONDARY SCHOOL TEACHERS OUT OF THE
COMMUNITY SECONDARY SCHOOLS PROJECT CONCERNING THE ROLES
OF TEACHERS AND SCHOOLS IN COMMUNITY DEVELOPMENT

Miss Jaruwat Wannakun

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความคิด เห็นของครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลที่อยู่นอกโครงการโรงเรียนมัธยม
เพื่อพัฒนาชนบท เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน

โดย   นางสาวจรรจรณ   วัฒนกุล

ภาควิชา   สาขาคณิตศึกษา

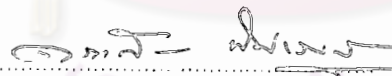
อาจารย์ที่ปรึกษา   ศาสตราจารย์คุณดวงเดือน   พิศาลบุตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย   อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

....   คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์   บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

....   ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์อำนาจ   ขาดีบุรุษ)

....   กรรมการ
(ศาสตราจารย์คุณดวงเดือน   พิศาลบุตร)

....   กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา   ตุงคสวัสดิ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย   จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลที่อยู่นอกโครงการโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน
ชื่อนิสิต	นางสาวจรรุวรรณ วัฒนกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์คุณดวงเดือน พิศาลบุตร
ภาควิชา	สารัตถศึกษา
ปีการศึกษา	๒๕๒๖

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลที่อยู่นอกโครงการโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนด้าน เศรษฐกิจและอาชีพ สังคมและวัฒนธรรม การศึกษาและนันทนาการ สุขภาพอนามัย และการเมือง การปกครอง

ตัวอย่างประชากร เป็นครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลที่อยู่นอกโครงการโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชุมชน ๓๕๐ คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากโรงเรียนมัธยมระดับตำบล ในเขตการศึกษา ๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้อ้อมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และหาส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

๑. ครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลส่วนใหญ่มีความ เห็นด้วย ในระดับมาก เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนด้าน เศรษฐกิจและอาชีพ สังคมและวัฒนธรรม การศึกษาและนันทนาการ สุขภาพอนามัย และการเมืองการปกครอง และส่วนใหญ่โรงเรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้บ่อย ยกเว้น กิจกรรมในการพัฒนาชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรม

๒. ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ที่ครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบล ประสบในระดับมาก คือ เรื่อง

๑. ความยากจนของประชาชน

๒. ครูไม่มีเวลาเพียงพอ และขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

ในระดับปานกลาง คือ เรื่อง

๑. ปัญหาความสนใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการการศึกษาของโรงเรียนน้อย

๒. ความแตกต่างในด้านการอ่านออก เขียนได้ของประชาชน

๓. ความอ่อนแอป่วยไข้จนไม่สามารถประกอบกรางานได้

๔. ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนในวิชาชีพ

๕. การขาดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

๖. ความสัมพันธ์ระหว่างครูและประชาชนในหมู่บ้านมีไม่เพียงพอ

๗. การขาดการประสานงานของหน่วยราชการในท้องถิ่นที่มีบทบาทในการสนับสนุน การพัฒนาชุมชน

๓. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนมัธยม ระดับตำบลพบว่า

๑. ต้องการให้มีการส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ทั่วไปและอาชีพแก่ประชาชน ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน

๒. ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนชนบทมีการประสานงานและ ร่วมมือกันให้มากขึ้น

๓. ต้องการให้ครูสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้น

๔. ควรให้โรงเรียนมัธยมระดับตำบล เข้า เป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบท (หรือ มพช.)

Thesis Title Opinions of Tambol Secondary School Teachers out of the Community Secondary School Project Concerning the Roles of Teachers and Schools in Community Development.

Name Miss Jaruwat Wannakun

Thesis Advisor Professor Khun Duangduen Bisalputra

Department Foundations of Education

Academic Year 1983

Abstract

The purpose of this study was to study the opinions of Tambol Secondary School teachers who were not in Community Secondary School Project concerning the roles of the teachers and the schools in community development in the aspects economic and vocation , society and culture, education and recreational activities and health and political. The samples of this study were three hundred and fifty tambol secondary schools teachers which were stratified randomly sampled from Tambon Secondary School in educational region nine. The research instrument was constructed by the researcher. The data was analyzed by means of frequency, arithmetic mean and standard deviation.

Result

The main findings of the study were the following:-

1. The Tambol Secondary School Teachers' opinions concerning the roles of teachers and schools in community development in economic and vocation, society and culture, education and recreational activities, health and political areas were apparently at high level, and they also expressed that most of the schools seldom took participated the mentioned activities in developing community except the activity in social and cultural aspect.

2. The Tambol Secondary School Teachers' opinions concerning problems and obstacles in operating community development were at high level on :-

1. the poverty of the people
2. lack of time and instruments in operating development community.

at moderate level on :-

1. the people's attention to educational service from school
2. different levels in reading and writing abilities of people
3. poor health until which could be an obstacle in career
4. knowledge and skills of vocational teachers
5. lack of knowledge and understanding in community development
6. the relationships between teachers and people in that community

7. lack of co - ordination among governmental offices at the district level which have roles to promoting the development in community.

3. The suggestion to solve the problems concerning the community development were as follows.

3.1 Promoting the general knowledge and vocational education in the form of both formal and non - formal education.

3.2 Co - ordination among the agencies the involved with the community development should be improved.

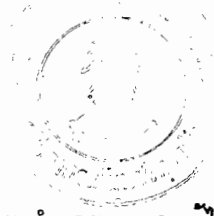
3.3 the teachers should have more relationships with the community.

3.4 the Tambol Secondary Schools should be included in the Community Secondary School Project.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลงได้ด้วยการให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไข โดยศาสตราจารย์ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อาจารย์ได้ให้ความกรุณาต่อผู้วิจัย มาโดยตลอด และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อภรณ์ ขาติบุรุษที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการปรับแก้ไขหัวข้อวิทยานิพนธ์

ในการตรวจแก้ไขแบบสำรวจ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีจากผู้ทรงคุณวุฒิ ๖ ท่านดังรายนามที่ภาคผนวกข้างท้าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.รัตนา พุ่มไพศาล คุณศรีลักษณ์ สง่าเมือง ที่ได้ช่วยเหลือในการตรวจทานและการเขียนบทคัดย่อ และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุกคนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

การค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากอาจารย์จิตต์ใส ผดุงรัตน์ อาจารย์ประสิทธิ์ ชันธีรวิทย์ อาจารย์ประเสริฐ อหิงส์โก และอาจารย์พิสิษฐ์ ตันพะวงษ์ ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสำรวจอย่างดียิ่ง จากอาจารย์ใหญ่ และคณะครู โรงเรียนมัธยมระดับตำบล ที่เป็นตัวอย่างประชากรทุกโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก อาจารย์สวัสดิ์ ผลอุทิศ อาจารย์บรรจบ -ภัชราภรณ์ คำคุณ คุณโมษิต พงษ์สร้อย และคุณสมพร ทองเทียม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบุคคลผู้กล่าวนามข้างต้นมา ณ โอกาสนี้

ท้ายที่สุดนี้ วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะไม่สำเร็จลงได้เลย ถ้าปราศจากความอนุเคราะห์ในการจัดพิมพ์และแนะนำจาก อาจารย์นคร ตั้งคะพิภพและครอบครัว ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความกรุณามาโดยตลอด ขอขอบคุณอาจารย์สิรินทร สุนทรารัตน์ ขอขอบพระคุณบุคคลผู้เป็นพลังใจ และขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ - คุณแม่ ซึ่งเป็นผู้ให้ชีวิต ความรู้ สติปัญญา การสนับสนุน ส่งเสริมและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน จนผู้วิจัยมีโอกาสศึกษาค้นคว้าวิจัยฉบับนี้

จารุวรรณ วัฒนกุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....

กิตติกรรมประกาศ.....

สารบัญตาราง.....

สารบัญภาพ.....

บทที่

๑. บทนำ..... ๑

    ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... ๑

    วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... ๔

    ขอบเขตของการวิจัย..... ๔

    วิธีดำเนินการวิจัย..... ๕

    คำจำกัดความ..... ๗

    ข้อตกลงเบื้องต้น..... ๘

    ประโยชน์ในการวิจัย..... ๘

๒. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... ๙

    ที่มาและความหมายของการพัฒนาชุมชน..... ๑๐

    แนวความคิดและความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาชุมชน..... ๑๔

    หลักการพัฒนาชุมชน..... ๑๘

    ความสัมพันธ์และบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนที่มีต่อชุมชน..... ๑๙

    บทบาทและหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน..... ๒๔

บทที่ :	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๓๐
๓. วิธีดำเนินการวิจัย.....	๓๗
การศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	๓๗
การเลือกตัวอย่างประชากร.....	๓๗
การสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๔๐
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๔๑
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๔๓
สรุปผลการวิจัย.....	๔๖
๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๔๗
๕. สรุปอภิปรายผลและข้อ เสนอแนะ.....	๘๖
สรุปผลการวิจัย.....	๘๗
อภิปรายผลและข้อ เสนอแนะ.....	๙๔
ข้อ เสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาวิจัยต่อไป.....	๑๑๖
บรรณานุกรม.....	๑๑๘
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	๑๒๕
ภาคผนวก ข.....	๑๒๗
ภาคผนวก ค.....	๑๔๖
ประวัติผู้เขียน.....	๑๖๔

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑	รายชื่อจังหวัด โรงเรียนและจำนวนครูที่ใช้ เป็นตัวอย่างประชากร..... ๓๘
๒	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมา..... ๔๑
๓	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ..... ๔๗
๔	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ..... ๔๘
๕	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด..... ๔๘
๖	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพสมรส..... ๔๙
๗	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิภาค เน่า เต็ม..... ๔๙
๘	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพทางราชการ..... ๕๐
๙	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามงานพิเศษในโรงเรียนที่หันนอก เหนือ จากการสอน..... ๕๐
๑๐	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนชั่วโมง /สัปดาห์ที่ครูทำงานพิเศษ ในโรงเรียนนอก เหนือจากการสอน..... ๕๑
๑๑	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการใช้เวลาว่าง..... ๕๒
๑๒	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามงานที่ทำ เพื่อหารายได้พิเศษนอก เหนือ จากการทำงานประจำในโรงเรียน..... ๕๓
๑๓	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพที่เคยทำก่อนรับราชการครู..... ๕๔
๑๔	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามโอกาสในการช่วยราชการพิเศษ..... ๕๔
๑๕	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามโอกาสในการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ แก่ชุมชน..... ๕๕
๑๖	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการช่วยงาน เทศกาลสำคัญประจำปีของ ชุมชน..... ๕๕

๑๗	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความรู้และความเข้าใจในการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย.....	๕๖
๑๘	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยม ระดับตำบล เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน.....	๕๗
๑๙	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เห็นว่าไม่ควรมีการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาชุมชนในสถาน ศึกษา.....	๕๗
๒๐	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยม ระดับตำบล เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนด้าน เศรษฐกิจและ อาชีพ.....	๕๘
๒๑	ค่าร้อยละและลำดับที่ของผู้ที่เห็นว่าไม่มีการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาชุมชนด้าน เศรษฐกิจ และอาชีพในสถานศึกษา.....	๖๐
๒๒	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยม ระดับตำบล เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนด้านสังคมและ วัฒนธรรม.....	๖๒
๒๓	ค่าร้อยละและลำดับที่ของผู้ที่เห็นว่าไม่มีการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาชุมชนด้านสังคม และวัฒนธรรมในสถานศึกษา.....	๖๔
๒๔	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยม ระดับตำบล เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษาและ นันทนาการ.....	๖๖
๒๕	ค่าร้อยละและลำดับที่ของผู้ที่เห็นว่าไม่มีการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา และนันทนาการในสถานศึกษา.....	๖๗
๒๖	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยม ระดับตำบล เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนด้านสุขภาพอนามัย.....	๖๘

ตารางที่

หน้า

๒๗ คำร้อยละและลำดับที่ของผู้ที่เห็นว่ายังไม่มีการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาชุมชนด้านสุขภาพ
อนามัยในสถานศึกษา..... ๖๙

๒๘ คำเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิด เห็นของครูโรงเรียนมัธยม
ระดับตำบล เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนด้านการ เมืองการ
ปกครอง..... ๗๐

๒๙ คำร้อยละและลำดับที่ของผู้ที่เห็นว่าไม่มีการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาชุมชนด้านการ เมือง
การปกครองในสถานศึกษา..... ๗๑

๓๐ แสดง เหตุผลและจำนวนผู้ที่เห็นว่าไม่ควรมีการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาชุมชนด้าน เศรษฐกิจ
และอาชีพ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษาและนันทนาการ ด้านสุขภาพอนามัย
และด้านการ เมืองการปกครองในสถานศึกษา..... ๗๒

๓๑ คำเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำ เนินงาน
พัฒนาชุมชนของครูและโรงเรียนมัธยมระดับตำบล : ปัญหาด้านประชาชน..... ๗๙

๓๒ คำเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำ เนินงาน
พัฒนาชุมชนของครูและโรงเรียนมัธยมระดับตำบล : ปัญหา เกี่ยวกับตัวครู..... ๘๐

๓๓ คำเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำ เนินงาน
พัฒนาชุมชนของครูและโรงเรียนมัธยมระดับตำบล : ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม..... ๘๑

๓๔ คำเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำ เนินงาน
พัฒนาชุมชนของครูและโรงเรียนมัธยมระดับตำบล : ปัญหาค่านงบประมาณ..... ๘๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

แผนภูมิที่

หน้า

- ๑ แสดงการกำหนดรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา..... ๒๓

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย